
Královna rebelka

Nakonec, po velkém křiku, pro lékaře přece jen poslali. Ten křik pochopitelně spustila babička a já jsem byla ráda, že otec je hluchý, jak strašná slova padala na matčinu hlavu. Po chvíli jsem raději zmizela ve svém pokoji, abych to nemusela poslouchat. Lehla jsem si na postel a zaposlouchala se do deště; po krátké přestávce opět bušil do okenních tabulí.

„Síto?“ ozvala se ze dveří Avani. Bylo už pozdě, dávno měla být doma, ale poslední tři noci zůstávala s námi. „Napadlo mě, že by ses mohla napít mléka.“

Posadila jsem se. „Umře?“ zeptala jsem se chraptivě.

Avani si sedla vedle mě. „Nevím,“ pokrčila rameny. Podala mi mléko, ale nedokázala jsem spolknout jediný doušek.

„Co si myslíš *ty*?“ Pozorně jsem si prohlížela její tvář. Neušlo mi, že se jí spodní ret chvěje.

„Některé bouře přejdou a nic nezničí, zato jiné spláchnou všechno z povrchu zemského. Jen bohové vědí, která z nich přijde.“

„Tak co uděláme?“

„V takové situaci je třeba sebrat všechnu sílu a bránit se. Tvůj otec poslal pro nejlepšího doktora v Barua Ságaru.“

O několik hodin později mě Avani probudila a řekla mi, že dítě je na světě.

„Krásná a zdravá holčička. Tvůj otec už poslal pro kojnou. A Síto –“

Nemusela nic dodávat, vyčetla jsem to z jejích očí jako z otevřené knihy.

Rozběhla jsem se do matčina pokoje. Otec ležel vedle matky a něžně objímal její tělo.

„*Mádží!*“ vykřikla jsem.

„Zmiz odtud,“ obořila se na mě babička. Myslím, že jsem ji ani neslyšela. Otec zvedl ruku a naznačil, abych zůstala.

Jestli jste někdy byli svědky něčeho nevýslovně bolestného, pak víte, co mám na mysli, když řeknu, že v té chvíli se všechno zastavilo: přival deště, křik mé novorozené sestřičky v náruči porodní báby. Matka ležela bez hnutí na lůžku, kolem pasu měla zmuchlanou zakrvácenou plachtu. Pohlédla jsem na její tvář. Jak je možné, že někdo tak krásný odešel ze světa?

„*Mádží?*“ zašeptala jsem. Otcí stékaly po tvářích slzy.

„Síto, tvá matka zemřela. Neprobudí se,“ řekl doktor.

Pohládila jsem ji po tváři, ale protože jsem ucítila chladnou kůži, ruku jsem rychle stáhla.

„Než přijde kojná, postarám se o Anudžu,“ ozvala se porodní bába.

Takové jméno matka vybrala pro dítě, pokud se narodí holčička.

Bába přistoupila ke mně a položila mi ruku na rameno. „Takový je běh života – život a smrt. *Sansára*. Vše se neustále mění.“

Pohlédla jsem na matku. I v otcově náruči vypadala nesmírně opuštěná. Jak bez ní budeme žít? Kdo naučí sestřičku matčiny oblíbené písničky? Kdo jí ozdobí vlasy jasmínovými kvítky? „Proč se něco má měnit k horšímu?“ nechápala jsem.

Porodní bába zamrkala, aby setřásla slzy. „Ano, vaše rodina to nebude mít snadné.“

Následující dny byly strašné a nesmírně traumatizující, ale přesto, když se vracím k té době, zjišťuju, jak málo mi utkvělo v paměti. Naše mysl možná vytlačuje zničující vzpomínky, jinak bychom se museli zbláznit. I ještěrka v ohrožení ztratí kousek ocásku. Odpoutá od sebe pozornost dravce a zachrání si život. A zármutek je jako dravec. Nejprve vás připraví o štěstí a pak – pokud to připustíte – o všechno ostatní.

Neživěji si vzpomínám na nenávisť k babičce. Je zajímavé, že v téměř žádné Shakespearově hře se neobjevují postavy babiček. Kdyby stačilo pero na vyškrtnutí té kruté osoby z mého života, neváhala bych to provést. Byla jsem si naprosto jistá, že kdyby poslali pro doktora dřív, matka by přežila. To babička ji poslala na smrt, proto jsem se zařekla, že na ni pokud možno v životě nepromluví.

Následujících několik dnů k nám přicházeli sousedé a babička si neodpusťtila tyát u matčina posmrtného lože. Každou ženu provedla zvolna domem, přitom si cípem bílého sáří osušovala slzy. U mrtvé pak rozechvěle vzdychala. Myslím, že by z ní byla skvělá herečka.

Během tří dnů, kdy matčino tělo leželo doma na otevřených nosítkách, jsem se na ni zašla podívat pouze jednou, protože k nám přišel kněz, aby pro mou sestřičku vytvořil horoskop. Horoskop určuje v životě člověka naprosto všechno: Jaké bude mít zaměstnání, co dobrého ho čeká, zda uspěje v podnikání, dokonce koho si vezme za muže či manželku. To poslední je zdaleka nejdůležitější. Pokud horoskopy dvou mladých lidí neladí, nemůžou se v žádném případě vzít, i kdyby byli sebevíc zamilovaní a rodiče jim přáli.

Avani přišla za mnou do pokoje, aby mě oblékla do svátečních šatů a připravila na kněžovu návštěvu. Posadila se na kraj mé postele a dívala se, jak čtu *Krále Leara*.

„Rozumíš těm slovům?“ zeptala se.

Přikývla jsem, protože jsem si myslela, že ano. Než jsme s otcem začali číst novou hru, vždycky mi vysvětlil, o co jde, nebo napsal stručný obsah. Věděla jsem tedy, co můžu očekávat, aniž bych znala každé slovo.

„V tomhle příběhu zradily otce dvě z jeho dětí. Vlastní rodina,“ naznačila jsem. Avani byla dost bystrá, aby pochopila.

„Vím, že se velmi hněváš,“ řekla. „Měla bys však vědět něco víc o babiččině životě,“ dodala dřív, než jsem mohla odpovědět. Pak mi vyprávěla, co přede mnou matka tajila.

„Tvá babička pochází z velmi zámožné rodiny. Měla nespočet služebných – půl tuctu žen jí pomáhalo jen při oblékání. Byla také velice krásná. Povídá se, že se muži pokoušeli proniknout tajně do zahrady, aby alespoň zahlédli její tvář.“

Tomu jsem věřila. Přestože zlost proměnila její výraz a z očí zůstaly pichlavé černé uhlíky, stopy krásy si zachovala.

„Když se provdala za tvého dědečka, rodina mu dala věno, jaké v Barua Ságaru nikdo nepamatuje. Každý čekal, že manželství bude šťastné – proč taky ne? Byli mladí, zdraví a bohatí. Pak tvá babička otěhotněla a narodila se dcerka, během dalších pěti let přibyly ještě dvě.“

„Ale otec přece nemá sestry,“ podotkla jsem.

„Obávám se, že je unesli vlci,“ přikývla Avani.

Ta odpověď mě tak vyděsila, že jsem pár okamžiků nebyla schopná slova. Nedokázala jsem si představit, že se dívám do kouzelné tvářičky svého dětátka a vzápětí je otrávím opiem. I na babičku mi to přišlo příliš kruté. „Vít to otec?“

„Ano.“

„Takže on byl čtvrté dítě?“

„Ne. Po třetí dcerce zemřela babičce sestra při porodu. Chlapeček přežil. V té době si tvůj dědeček už zoufal, že nebude mít dědice, a tak když babička navrhla adopci synovce, souhlasil. Manžel sestry byl opilec, stejně by se o synka nedokázal postarat. Takové řešení bylo nakonec pro všechny nejvhodnější.“

Chvilku jsem mlčky vstřebávala, co jsem se dozvěděla. Babička je vlastně má prateta a pravá babička je mrtvá! Hned jsem si představovala, že musela být krásná, trpělivá a hodná. Tak proto mě tahle nepravá babička tak nesnáší!

„Dva měsíce po adopci,“ pokračovala Avani, „dědeček onemocněl a zemřel. Z tvé babičky, které celá vesnice záviděla, se rázem stala bezvýznamná, politováníhodná vdova.“

„Ale neprovedla *satí* a její otec ji vzal zpátky,“ poznamenala jsem.

Avani složila ruce do klína. Oči měla velice unavené. „Není to snadný život, Síto. Nemáš přátele, peníze, nikoho, kdo by tě měl rád.“ Mluvila z vlastní zkušenosti.

„Já tě mám ráda,“ připomněla jsem a pevně ji objala kolem krku. Voněla jasmínem jako má matka a v tu chvíli bych ji objímala celou věčnost. Ale odtáhla jsem se. Kdyby nás viděla babička, zuřila by. Avani byla pouhá služka.

Utřela si slzy. „Modlím se, abys nikdy nepoznala, jaké je ocitnout se v naprosté chudobě, Síto. Tvou babičku to hluboce ponížilo a zničilo.“

„Buddha byl hinduistický princ,“ namítla jsem, „a kšatrija jako my. Přitom zavrhl bohatství a žil v chudobě.“

„Ano, protože se svobodně rozhodl. A navíc byl muž, což je ještě důležitější. Muž smí změnit život, kdykoli se mu to hodí. Žena smí změnit pouze vzhled.“ Avani vstala a podala mi bílé sárí. Teď budeme vypadat stejně až na to, že já sárí budu nosit jen třináct dnů po matčině pohřbu. Pak zas obléknu obvyklé barvy. Avani je k bílé barvě odsouzená do konce života.

Ovinula jsem si bílé sárí kolem těla a Avani mi pečlivě upravila záhyby. Za okny v rýžových polích už cvrlikali ptáci a vyšlo slunce. Nechápala jsem, jak může jít život dál, když matka leží na pohřebních nosítkách. Vzpomněla jsem si na scénu z *Krále Leara*, když objeví tělo své milované dcery. Táže se Boha, proč pes, kůň, dokonce mizerná krysa můžou žít, zatímco jeho

dítě nedýchá. Zpěv ptáků jsem vnímala jako zradu na matce. Copak je bůh Brahma nemůže ze soucitu umlčet?

Stála jsem u okna a nepřítomně hleděla někam za rýžoviště. Kněz nejen sepíše sestřin horoskop nazývaný v naší zemi *džanma kundalí* a současně požehná matčině duši nyní již na pouti do Svargy, jednoho z hinduistických nebeských světů, kde se duše zdržují, než projdou do další reinkarnace. Představit si tam matku jako duši bylo nesnadné, když její tělo ještě spočívalo na márách ve vedlejším pokoji.